

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милость і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що днів крім неділь і руских свят 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Півурядовий голос в справі виборчої реформи.

(X) Виборча реформа висунула ся неперечно зпоміж усіх політичних питань на перше місце і заняла уми не лише політичних кругів, але також і широких верств суспільности. Вся цікавість звернена тепер в тій напрямі, як правительство уложити предлогу виборчої ординації і поділ виборчих округів, над чим тепер пильно трудять ся в міністерстві. Уже перед відпоченем державної ради відпоручники декотрих сторонництв парламентарних вели необовязуючі переговори з міністром-президентом і міністром внутр. справ про виборчу реформу, а також в клюбах парламентарних обговорювано се питанє. Одначе правительство виразно зазначувало, що аж по новім році може вести із сторонництвами рішачючі пересправи. Дневники ріжних сторонництв і народностей обговорюють і обговорюють з ріжних боків се питанє, а о скілько можна тепер уже розглянути ся, то проявляють ся два головні змаганя. Beati possidentes ради би удержати дотеперішнє число мандатів, а деякі навіть бажалиб ще єго помножити. Одначе таке змаганє до помноженя числа мандатів причинило би ся до того, що і так тепер уже тяжке тіло зложено з 425 членів, стало би ще неповоротнійшим. Задля того можна сподівати ся, що правительство згодить ся на незначне помноженє мандатів лише в таких случаях де досе було дійсно різке покрьвдженє, а навпаки в деяких знов случаях обмежить дотеперішнє число мандатів. Удержати сю рівновагу справедливо, не буде так легкою річю. Можна сподівати ся, що до кінця січна буде виготовлена правительствена

предлога а в половині лістого внесена в державній радї.

Одначе вже тепер можна з деяких познак догадувати ся, в яким напрямі думає правительство сею справою покермувати і як менше більше може виглядати та правительствена предлога.

Pester Lloyd, подає в різдвянім числі простору допись з Відня про виборчу реформу. Нема сумніву, що се допись походить з півурядового жерела і в тій ціли вислана до Pester Lloyd-a, щоби політичні і парламентарні круги наперед познакомити і освоїти із замірами і змаганями правительства.

На вступі зазначає дописуватель, що виборча реформа стоїть тепер на першій місци політичних розирав і весь загаль стоїть під вражінем і впливом сеї справи.

Відтак зазначає, що вже не розходить ся о се чи, лише як має бути переведена реформа і обговорює ріжні системи виборчі а іменно плюральне, пропорціональне і загальне, рівне право виборче і доходить до того висліду, що плюральне заведене лише в Бельгії, виявило також значні недостачі а пропорціональне задля своєї математичної штучности не надає ся на наші відносини, так що правительство не думає про жадну з тих систем, а лише про загальне, рівне право виборче одичне.

Дописуватель бере отже під розвагу одичне право виборче і обговорює єго переведенє в Австрії. Яко основу приймає він число теперішнє послів в посольській палаті 425 і обговорює ті засади, після яких мали би бути розділені мандати на поодинокі краї. Першою засадою є число населеня краю. Колиб лише сю одну засаду мати на бачности, то Галичина замість дотеперішних 78 мандатів повинна би дістати 121, Чехи замість дотеперішних 110 дісталиб лише

104, Горішня Австрия замість 46 дісталаб 48.

Одначе при розділі мандатів на краї не можна на єго думку держати ся лише числа населеня, а треба також мати на бачности податкову видатність, а колиб лише після сеї засади розділювано, то Горішня Австрия дісталаб замість 6 дотеперішних аж 124 мандати а Дальмація замість 11 лише 3.

Відтак бере він під розвагу культурний розвиток населеня і виказує, що в Істрії неграмотних є 1-17% з цілого населеня, в Тироли 3-39%, в Гор. Австрії 4-02%, в Чехах 5%, в Зальцбургу 15-4%, в Галичині 58-32%, в Буковині 72-41%, в Дальмації 74%.

Коліб отже лише засаду культури прийняти яко основу до розділу мандатів, тоді знов инший виїшов би розклад. Тому на єго думку ніяка з тих трьох засад, не може сама рішати о розділі мандатів на поодинокі краї а всі разом взяті.

Додає відтак замітку, що дотеперішного розкладу і числа мандатів в поодиноких краях не можна буде безусловно удержати, що деякі краї при новім поділі скористають, нпр. Гор. Австрия, Чехи і Галичина, але инші краї знов децо утратять, нпр. Буковина, Дальмація і Країна, котрі доси мають по 11 мандатів.

Наостанку вказує він на теперішнє заступництво поодиноких народностей в посольській палаті, де Німці мають 207, Чехи 86, Поляки 71, Італіяни 18, Словінці 15, Хорвати і Русини по 10, Волохи 6, а Серби 2 мандати і зазначає, що сі числа також в дечім змінять ся, одначе правительство мусить зважати на те, щоби ті зміни не були вельми значні, позаяк повинно брати під розвагу

Ію де Мопасан.

БАРИЛОЧКА.

(Конець).

Цілий день зійшов на таких і тим подібних переговорах.

Коли однак стара не склонилась опустити, згодив ся вкінці реставратор платити сімдесять таларів.

Другого дня підписали вони контракт продажи, а стара Маглюар виторгувала ще на могорич десять гарців яблочнику.

Минуло три роки. Добра невіста трималась як золото. Она не видавалась навіть о один день старою, а Шикота обняло зевіре. Єму здавало ся, що ренту платити вже від пів столітя, що він ошукав ся, єго перехитрено, зруйновано. Він відвідував селянку від часу до часу, йдуча в літі на поле, дивитись чи збіже дозріло о стілько, щоб єго скосити. Она принимала єго все злосливим поглядом, неначєб тішило єї, що може єму тим доскулити. А він все чим скорше сїдав на візочок і проклинав: Чи ти не думаєш раз клапнути, старий ґрате?

Він не знав, що мав діяти. Як єї узрів, то був би дусив єї. Він ненавидів єї отсею дикою,

глупою ненавистю мужика, що бачить себе окраденим.

Відтак передумував він, якби з того вийти. Одного дня відвідав єї знов і затирив руки так, як се чинив тоді, коли перший раз старав ся її склонити до продажи.

Побалакавши кілька мінут, натякнув:

— Скажіть мені мамусю, чому ви у мене, як прийдете до Єпревій, ніколи не їсте? Люди вже плюютькують. Говорять, що ми посварились і се болить мене. Ви прецінь знаєте, що у мене не потребуєте платити нічого, мені прецінь о один обід не розходить ся. Як отже будете мали коли охоту, то прийдіть лише зараз, буде мене се дуже тішило.

Стара Маглюар не дала ся довго просити, і коли на другий день поїхала зі своїм парубком Целестином на своїй тарадайці на ярмарок, поставила свого коня преспокійно в стаїни кума Шикота і зажадала обідяного обїда.

Реставратор мало не тріс з радости, поведивсь з нею як з панєю і поставив на стіл все, що єго кухня могла достатчити. Але вона їла дуже мало, бо від дитинства привичавна була до строгої простоти і не живилась нічим иншим, як одробиною зупи і кавалочком хліба з маслом.

Шико допрошував надармо. Она також не пила і подякувала за каву.

— Але келишочок горівки моглиб прецінь позволити? — запитав.

— Се вже скорше — відповіла — не маю нічо проти того.

Він крикнув з цілого горла крізь господу:

— Рузька, принеси-но той найліпший, сей знаменитий з трома звїздами.

Тай дівчина вказала ся з великою фляшкою, украцєною винним листком, мальованим на папері.

Він наляв два келишки.

— Скоштуйте бабусю, се щось знаменитого!

І добра невіста зачала пити поволи і малими ликами, щоби вжиток продовжити. Коли впиїдила до каплі, сказала:

— Се дійсно щось доброго, треба признати.

Заким ще скінчила говорити, наляв Шико вже другий. Она хотїла дякувати, але вже було за пізно й вона випила поволи, так як перший келишок.

Він намовляв її ще на третій, вона відмовила. Але він обставав при своїм.

— Се лагідне як молоко. Я по десять, дванаїцять келишків і нічо не чую. Се йде через горло, як цукор. Здає ся, що воно розпливаєсь на язиді, ні в жолудку, ні в голбві не чуюсь нічого. На здоровлє нема нічо ліпшого.

теперішнє становище, значне культурне і податкову силу народностей.

З тих виводів дописувателя Pester Lloyd-а можна собі менше більше уявити, як правительство буде поступати при розкладі виборчих округів і чого можна по тім розкладі сподівати ся. Тимто парламентарна комісія руского клубу повинна і з свого боку приготувати матеріял (політичні організації повинні би їй сего достарчити), щоби в першій половині січня предложила свої домагання і замітки міністри президентови і міністри внутрішніх справ.

Всеполяки при роботі

Коли похід польських „тайних радників“ до Бурґу не приніс успіху в справі здержання або бодай зміни загального, рівного і безпосередного права голосовання, почала ся робота з долини. Та розуміє ся, не польський народ — бо той в західній Галичині стоїть лавою за виборчою реформою, не широкі маси а гурток перетертих через сито теперішньої виборчої махінації повітових представителів зважив ся забрати голос в тій всенародній справі. Товмацка повітова рада ухвалила — як доносить *Stowo polskie* — вислати до міністра Piętak-а ось яку резолюцію:

I. Товмацка повітова рада, стоячи на сторожі матеріяльних інтересів загалу населення повіту, по докладнім розваженю тяжких економічних переворотів(!), які виборча реформа з рівним, безпосереднім і тайним голосованем вже в теперішній(?) хвилі мусіла спровадити(!) на повіт, просить Вашу Експеленцію поробити всякі кроки, які змогли би населенє так польське (коло 20%!) як руске охоронити від великих суспільних нещастя(!).

II. Хотій повітова рада товмацка признає як найліпші(?) интенції правительства, то однак не може уйти его уваги то нерівне економічне положенє власне тих верств, які мають стати за помочию виборчої реформи політично зрівнані з рештою населеня; а що непомірно більше важна є економічна рівність, особливо, що в нею в причиновій і нерозривній звязи остає політичне горожанське зрівнанє(!) сільського населеня — просить Вашу Експеленцію перед заведенєм рівного виборчого права о поробленє всяких кроків у правительства, змряючих до виносаженя сільського пролетарияту ґрунтовою посілостю, зглядно средствами, в цілі єї закуїна.

III. Повітова товмацка рада, добачуючи в 89 проц. анальфетизмі сільського населеня засадничу перешкоду для тайного(!) голосованя, — просить Вашу Експеленцію о поробленє в правительстві всяких можливих кроків, щоби

Позаяк її се дуже смакувало, випила ще троха, але вже тільки пів келишка.

Аж ось закликав Шіко, тронутий своєю великодушністю:

— Сли вам се втіху зробить, то подарую вам малу барилочку сеї горівки. Яб хотів тим доказати, що ми є добрими приятелями.

Стара не відказала і удала ся трохи підхмелена з поворотом до дому.

На другий день появилсь реставратор на хуторі мамусі Маглюар і витягнув зі свого візочка ману барилочку, ковану залізними обручами. Бабуса Маглюар мусіла зараз покушати, щоби перекопати ся, чи се та сама знаменита горівка, що вона єї вчора пила, а коли вже кожде з них випило знов по три келишки, сказав він працюючись:

— А як барилочка буде порожна, то є їх ще більше; тільки не соромте ся. Мені на одній бочівочці не залежить. Чим скорше она буде порожна, то тим більше се мене буде тішило.

З сими словами сів на візок.

За чотири дні був він тут знову. Стара сиділа перед своїми дверима і краяла собі хліб до зупи.

Він приступив до неї цілком близько і говорив їй просто в очи, щоби міг почути її від-

заосмотрити шкільну раду кравву такими фондами, щоби уможливили отворенє в кождім селі трикласової школи вивінуваної стилкома учительскими силами, скілько впливить ся потрібно до наученя анальфетичного населеня в якнайкоротшім часі, а безусловно перед заведенєм виборчої реформи, штуки писаня і читаня, бо без сих основ людского інтелекту тайне(!) голосованє остає ілюзоричним, понижаючим неписьменних виборців до уровни експресів(!), складаючих безпосередно чужі(?), а для них самих тайні картки до виборчої урни“.

Як бачимо, автономічна інституція забавила ся тут в жарт, який міністер хіба кине до коша, яко *testimonium paupertatis*, а певно не зробить з него ужитку в міністерстві внутрішніх справ. І ми не займали би ся дальше тим дотепом товмацкої повітової ради, колиб не те, що всепольський орган публікуючи его, старає ся надати ему ціху поважної, політичної акції. Та чиж товмацкі повітові „поваги“ не знають, що тепер, ще перед заведенєм загального і тайного голосованя є способи, щоби і неписьменний виявив і утравалив свою властиву волю на письмі? Чиж мало завіщань, контрактів купна продажи і т. д. переводять неписьменні мужики, а мимо того ніхто дотепер не привіщає їх з експресами (!), які передають чужі, а для них тайні (!) акти своїм наслідникам, чи контрагентам!

Ініціаторам тих веселих (появили ся у святочний час!) резолюцій розходить ся головно о лянність будучого способу голосованя, яку уважають очевидячки послідною дошкою ратунку для впливу на вислід виборів. Тому аж два рази виступають против тайности своїми сатирично-комічними псевдоаргументами. Бож ніхто не возьме на серию пропозиції, щоби перед заведенєм виборчої реформи завести скорше трикласову школу в кождім селі, тим більше, що при подібній ситуації в Росії Поляки зовсім не бачать в тім перепони до конституції, автономії і загального голосованя в Королівстві. А ще сьмішнішим є в устах всепольської повітової ради в Товмачі підношенє аграрного питання як цильнішої справи перед загальним і тайним голосованем, начеб повітові „поваги“ не знали, що з тою справою требаб радше звернути ся до краввого виділу, зглядно парцеляційного краввого банку, чим до правительства. Та маючи в памяти, як то дуже всепольські круги були накиннули ся на краввий банк, що переводячи парцеляції, в одній третині узгляднив також і руских мужиків, згадавши, як то засутили ся деякі польські дневники, коли п. Теодорович продав о. митр. Шептицькому Коршів, якого часть піде на парцеляцію між місцевих селян — жадає товмацкого повітового виділу, щоби правительство „виносажило сільський пролетарият ґрунтовою посілостю“, а навіть дальше ще ідуче жадає, запозичене з соціялістич-

дих. Запах алькоголю дійшов до него і его черти лица вияснили ся.

— Міг би я дістати келишок горівки? — питає по хвилі.

І они ковтули на здоровлє зо два чи три рази.

Однак невдовзі рознеслась в околиці чутка, що мамуса Маглюар упиває ся потайки.

Найшли її раз в кухні, другий раз на її подвірю, а часом на доокресних дорогах п'яну як пень і мусіли єї принести до дому.

Шіко не відвідував її більше, а коли о селянці говорили другі, муркотів удаючи засумованого. Чи се не сумне в її віді призвичаїти ся до чогось подібного. Такому як вона старому не можна вже на се порадити. Єї чекає лихий кінець!

І прийшов її сей лихий кінець. Она вмерла другої зимы около Різдва, коли раз в цілком п'янім стані застрягла в снігу.

Коли Шіко одідчив хутір, сказав:

— Дурна! Як би не отруїла ся, моглаб мати хутір ще з десять літ.

Переклав

Івдор Демкович Добрянський.

ного кодексу „економічної рівности“ — є невмістним жартом і зле приміненою іронією.

На всякий спосіб Товмач стає популярним.. та не з найліпшої сторони!

З внутрішньої політики.

Про державну раду доносить *Nag. Listy*, що она збере ся в посліднім тижни січня задля остаточного полагожденя торговельного трактату з Італією, а може і з Росією та балканьскими державами; потому прийдуть на дневний порядок предложєня про рекрутів, а в половині лютого виборча реформа і удержавленє північної залізниці. Зараз по Новім році буде скликаний на кілька днів моравський сойм. Інші дневники подають докладнішу дату скликаня державної ради між 20. а 25. січня. Польське коло бажає зібрати ся на нараду в справі виборчої реформи ще перед скликанєм державної ради і в виду сего скличе его презес Дідушицький правдоподібно на 17. січня до Львова.

Буковина вибирає до віденьського парламенту 11 послів, але се дієсь так, що 11 консисторских совітників іменує ім. гр.-прав. релігійного фонду одного посла, 150 дідичів 2, торговельна палата одного (а сей так заступає інтереси своєї ґрупи, що тепер навіть не зівстав вибраний до палати!), поза тим вибирають ще міста двох послів, громади сільські 3, а п'ята курія 2. Такий розділ мандатів як найменше відповідає податковій спроможности населеня, бо при 3 і пів кор. безпосередного податку на душу, платить ся там пересічно 14 кор. податку посередного! Тим менше відповідає такий розділ мандатів національному угрупованю Буковини, бо релятивна більшість населеня краю — Русини, мають на 11 мандатів буковинських в своїх руках всего 2! Оттим то й не дивний оживлений рух вічевий в справі справедливої виборчої реформи, який обхопив тепер руску частину Буковини і якого правительство хіба не важить ся злегковажити під перебранєм одвічальности за найдальше ідучі наслідки. По заведеню загального голосованя припадалоб Буковині, колиб розділ мандатів основувати на середній арифметичній між податками безпосередними (3,225.100) а населенєм (723.585) всего 8 мандатів супроти теперішних 11. Розуміє ся, що се булоб крайно кривдне і несправедливе. Ключем розділу мандатів повинен бути один посол на 50.000 населеня кожного народу.

Поки що усі буковинські послів разом не розвинули ніякої акції для охороненя Буковини від втрати мандатів, загалом же між поодинокими ґрупами буковинських послів панує повне непорозумінє що до розділу мандатів, що впрочім зовсім природне з огляду на „виборців“, яких вони по більшій часті заступають.

Найцікавіше в сій справі становище Волохів. Вперед загал їх проти виборчої реформи ворогував, бо вона число волоских мандатів редукувалаб з 5 на 2. Теперже забирає голос пос. бар. Гормузакі в анкеті різдяного ч. *Zeit* і то з великими надїями на виборчу реформу, що вона не лише удержить скількість волоских мандатів, але ще й побільшить їх! Не можна мати нічо проти зросту числа волоских парламентарних заступників, але коли тереном до сего мають стати рускі села, то пп. Волохи зволють загоді присмирити свої апетити...

„Біла книга“ Ватикану в справі переведеного у Франції розділу Церкви від держави, появить ся небавом, а католицкі дневники подають вже тепер деякі подробиці з єї змісту. Книга обнимає 300 сторім разом зі вступом. Книга занимає ся відношенєм Ватикану до Франції, при чім оголошує багато документів, між иншими лист папи Пія X до президента Любета, в котрім папа звертає увагу, що змаганє до розділу Церкви від держави не зміряє єдино до сего розділу, а також до викоріненя християнства з Франції. Книга в рішучий спосіб збиває закид, немов би Апостольска столиця поборовала Францію. Вкінци заявляє Ватикан, що хотій на підставі міжнародних умов Франція має повірену собі опіку над католиками, то однак рішенє в справах сеї опіки повинно належати до Ватикану.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Елвेत्रія смуч.; римо-кат.: Дітій уб. у Виф. — В п'ятницю: руско-кат.: Аггея, Теофані; римо-кат.: Томи еп.

— **Перший з'їзд делегатів філій Руского Товариства педагогічного** відбув ся ві второк 26. с. м. справді величаво і поважно. Явило ся 42 відпоручників. Заступлених було 22 філій і Головний Виділ; лишень 5 подальших філій (на загальне число 27) не прислало делегатів. На нарадах був також перед полуднем присутній носол і радник шкільний Ол. Барвінський. Народи тривали цілий день з малою перервою в годинах від 1. до 3.

Переведено основну дискусію над діяльністю Р. Тов. а педаг. доси і признано повній як Головній Управі так і філіям чималі заслуги коло піднесення нашого шкільництва і народного учительства. Ухвалено в часті реорганізацію Товариства при нагоді зміни статуту, а іменно в тім напрямі, щоби Товариство могло як най більше членів з всіх кіл суспільности приєднати і зробити Тов. а як найпопулярнішим, так як сего єго ціль і діяльність вимагають. Ухвалено змінити чужі та непопулярні назви в фірмі Тов. а (пр. педагогічне на шкільне, аналіфабети на неграмотні), виріжнити кілька родів членів (звичайних, що платили би 2 К, спмагаючих або надзвичайних, які вносили би 1 К або навіть і 50 с пр. для селянства і міщанства). Дискутовано над напрямом видавництва і часописий Товариства і доведено до деяких резолюцій, які будучий Виділ має взяти під розвагу і виконати. Найбільше раджено над тим, щоби філіям дати більше свободи в діланю, більше самоуправи і тим чином перевести більшу децентралізацію. Були і такі голоси, щоби округи чи повіти мали для себе окремі товариства педагогічні чи шкільні, а у Львові був лишень Союз для всіх повітових товариств. Сі цінні гадки прийняв Головний Виділ устами голови о. І. Чапельського дуже радо і з найбільшим узнанєм, так як він і доси давав філіям свободу і попірав вояку конкретну, позитивну працю не накидаючи з гори якогось єдиного напрямку і одної кої роботи по округах. — Дуже цінні вказівки і гадки подали присутні при оживленій дебаті над засновуванем приватних шкіл особливо народних. Сю акцію як і курси для неграмотних та курси приготування до середніх шкіл і семінарий учительських узнали збори за далекосяглі, під пору необхідні і основні для народної праці. — Вкінці висказано ся за тим, щоби учительство лучило ся в одну велику і євдому громаду та добивало ся всякими легальними средствами подішення свої долі і піднесення свого стану, так як на се заслугоють за свою тяжку і важну працю. В загальнім вічу учительським, яке аражує краєве (є. є польське) Тов. педагогічне і краківське учительство, ухвалено не брати участі офіційно через відпоручників обох руских товариств (є. є Р. Товариства пед. і Взаїмної помочи), лишень однак учительству повну свободу що до прилучення ся до сеї акції яка є на часі і стала ся в виду послідних ухвал соймових конечною. Ся резолюція що до участі а властиво небраня участі обох руских товариств запада тому, бо оба товариства не дістали доси і якого запрошення а навіть офіційного повідомлення, так що і тут добачувано справедливо нехтоване всего, що руске. — При тій нагоді виразив зїзд бажане, щоби Р. Товариство пед. і Взаїмної помочи (числять вже 800 дійсних а крім того 382 нездекларованих членів) повинні стояти в як найтіснішій злучі і переводити все спільну акцію і роботу в справі згуртування і освідомлення всего руского учительства.

При кінці наради відчитано внесення сих філій, які не прислали своїх відпоручників і рішено йдучи за бажанем послідних загальних зборів Тов. а (з дня 2. лютого 1905) і зборів філій в Коломиї урядити загальний збір за р. 1905 який відбуде ся 1. або 2. лютого 1906, не у Львові лиш на провінції, полишено однак головному Виділові вільну руку щодо вибору міста. Зборам провідив проф. О. Ярема, делегат і голова філій в Перемишлі а від 6. години проф. Т. Біленький, голова і делегат філій в Самборі. Зїзд скінчив свої наради о год. 7. — Голову товариства о. І. Чапельський подякував присутнім за труд і живу участь в нарадах і виразив бажане, щоби такий зїзд повторив ся рік річно і приніс Товариству і єго філіям як найбільшу користь і успіхи.

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: в Кропивнику, калуського повіта, дня 28. с. м.; в Товмачи дня 28. с. м. о 12. год. в полудне; в Свистільниках дня 31. с. м. о 3. год. по пол.; в Жовкві дня 4. січня о 11. год.; в Бу-

ковиньскім Довгополи дня 4. січня о 12. годині в полудне.

— **В Острові коло Щирца** будуть дня 1. січня заг. збори філій Р. Тов. а педаг. в Щирци. Початок о 10. год. перед полуднем.

— **3 драм. тов. ім. Котляревського.** Надзвичайне засіданє виділу відбуде ся в четвер дня 28. с. м. в кімнаті „Рускої Бесіди“ о годині 7. вечером. Просимо о конечну участь, бо на порядку деннім все ще зміна статуту і янші справи, що з огляду на конєць року адміністраційного мусять бути полагоджені. — *П. Огоновський, Н. Войцеховський.*

— **Надзвич. заг. збори Тов. а Руских Женин в Станиславові** відбудуть ся в середу 10. січня о 3. год. по полудни в кімнатах дівочого інститута при ул. Казимирівській ч. 54, з отсим порядком деннім: 1) Внесенє Виділу в справі реорганізації Інститута. 2) Внесенє Виділу в справі основаня школи варєпя. 3) Уступленє Виділу. 4) Вибір голови і членів Виділу. 5) Внесенє членів. Єсли би о год. 3. не явило ся приписанє статуту число членів, збори відбудуть ся без огляду на число членів о год. 4. з тим самим порядком деннім. За Виділ: *Олена Баршєва* председателька. *Ю. Ковшевичєва* секретарка

— **3 Тов. а слухачів політехніки «Основа»** дістаємо до поміщення отсю заяву: В переломовій хвилі, яку наш народ по сій і по тамтій стороні Збруча переживає, стаємо і ми українські техніки, згуртовані в тов. „Основа“, в ряди борців за народну будуччину, віддаємо весь наш молодечий запал на жертву нашому поневоленому народові. І хоть числом слабі, але сильні вірою, в євятиєть нашої цілі — поділилисьмо наші сили. Одні пішли в народ пок-зувати єму дорогу до кращої долі — а другі, знаючи, що кожда акція, кожда борба вимагає средств матерьяльних, взялась за придбанє фондів на сю борбу. Таку ціль маючи перед нами, рішилисьмо ся урядити дня 6. лютого 1906 великі вечерниці в танцями, з яких часть чистого доходу признаємо на „б-євий фонд“. — За Виділ: *Стефан Пасацький* голова. *Остан Левчицький* за секретаря.

Ані сей поділ праці, ані здобуванє б-євих фондів танцями, не уважаємо за відповідний спосіб, але полишаємо сю справу, надіючи ся, що єї полагодить молодіж сама між собою. — *Ред. Рус.*

— **Асимілятори і сионісти.** Др. Бик, один з Польків „мойжешового визнаня“, скликав на мивулу неділю зїзд делегатів кагалів, аби они за-протестували проти твореня народних курій в проєктованій виборчій реформі, а передовсім проти утвореня жидівської курії. Народи жидівських ренегатів розбили однак сионісти, котрі впади на віче і домагали ся прилученя їх до голосу. На поміч ренегатам прийшла поліція і вигнала сионістів, котрі з мести повививали шиби в локалі нарад.

— **В австро угорскім банку** у єго львівській філії авансували між иншими: Антін Щуровський, Мих Теодорович і Мелитон Слютарчук.

Австро-угор. банк оголосив, що буде жада-ти по 10 с, зглядно по 30 с на маніпуляційні кошти при виміні банкнотів, єсли на них будуть поміщені підписи, печатки або дописки сторін, як се часто лучає ся.

— **3 перемискої єпархії.** Консистерскими радниками іменовані оо.: С. Стецяк в Камінці-Старе Село, Тадей Минчакевич в Руді ліській, Вас. Демчук в Руді монастирській, Ант. Колвачкевич в Гійчу, Іван Гісовский в Журавцях, дек. Мих. Магжовский в Горожанці вел. — Крилошанські відзнаки одержали: Юст. Монастирський в Голім, Ксавер Білянський в Лівчцях, Йосиф Гумецький в Татариніві, Михайло Жарский в Странятині.

— **Замах чи самоубийство.** В справі поручника Йосифа Грібля, котрого мав убити «ганделес-Унгар», виходять на євітло нові подробиці. Грібель мав зносити з якоюсь жидівкою, за що власти вже раз тягнули єго до відвічальности. Того дня Грібель мав другий раз ставати до оправданя. В гру входив також Унгар, яко свояк тої жидівки. Що стало ся того дня між Гріблем а Унгаром, не знати.

— **3 залізниць.** Дня 16. грудня с. р. отворено в окрузі п. к. Дирекції залізниць в Інсбруку залізницю кьокальну Райте-Шенбіхль, границя зі стациями Райте і Вільє і перестанками Пфлях, Мусав, Ульріхсбріке і Шенбіхль. Стації уряджені для загального руху, а перестанки тільки для руху особового і пакункового. Білети для подоробжих, ведаючих на перестанках видають кондуктори в поїздах. Належитість за цакувки платить ся в стация відбору.

— **Дрібні вісти.** В Медиці згоріли дня 19. с. м. чотири господарські загороди зі всіма припасами збіжа. — Буковинські учительі ухвалили страйкувати, єсли правительство не предложить закона про шинкарські онлати до цїсарської санкції, а тим самим не вїйде в жите підвєшенє плати з днем 1. січня 1906. — Міска рада в Заліцкаках надала почетне горожаньство п. Тадеєви Цєньскому. — Промаслова рада у Відни перейшла до дневного порядку над жаданем абсолю-

тивентів висших промислових шкіл що до уділення їм титулу інженера.

Всячина.

— **Коли чоловік винайшов огонь**, сего ми очевидно не знаємо, то однак треба сказати, що винахід огня є великим добродійством для людскости. Не треба однак думати, що первісний чоловік взагалі не видів огня. Він єго видів так давно як давно він сам був. Всеж бо вибухали на землі вулькани, грім запалював дерева, горіли підземні гази, та тільки в тім була біда, що не знав сам єго утворити. В який спосіб чоловік перший раз отримав огонь? Того ми не бвно не знаємо, а тільки догадуємо ся. Дуже-давно в так званій добі камінній, чоловік не знав заліза, а оруже с. є топірці і сокири виробляв з кремєня. Щоби виробити приміром таку сокиру, бив оден камінь о другий. При тім не міг не завважати іскор, що скакали в наслідок ударів. Треба було тільки, щоб де під рукою був сухий мох, або листє, а іскра, що впала на него від разу єго запалила. Тую здогадку стверджають деякі дикі народи. Так приміром народи, що заміняють Аляшку, добувають ще нині огонь в сей спосіб, що кладуть мох, відтак потирають камінь єїркою і ударяють о него понад сухим мохом сокирою. Так роблять Патагонці, що живуть в полудневій Америці і західній Африці. Так само робили і старинні Греки і Римляни. Міг чоловік ще в инший спосіб дійти до огня, а то коли вертів кієть камінним сверлом, або тер два кавалки дерева о себе. Спосіб сего уживають переважно теперішні народи дикі, але спосіб се дуже тяжкий. Легко радять собі мешканці островів на Тихім океані, іменно Гавайці. Беруть они грубий на два пальці кавалок дерева, роблять в нїм по середині ровець, кладуть на землю і сильно притискають ногою. Відтак беруть тонший патиєк, довгий на стопу, вкладають єго одним кінцем похило в ровець дерева, що єго притискають ногою, і сильно і скоро порушають нїм. По двох мінутах тертя вискакує іскра, котру ловлять на мох або гунку. Трохи инакше витворюють огонь Індіанци в полудневій Америці. Они роблять діру в дереві, беруть патиєк з м'якого дерева, вкладають в діру і дуже скоро вертять в той спосіб, що патиєк посувають від себе і до себе. Крім сего уживають ще до витвореня огня сверлієв. Більше цивілізовані народи уживали кресива.

Наука, штука, література

— **Видавництво музичне Станиславського Бояна** заповідало свого часу в часописях, що задумує видавати всі музичні твори померших композиторів наших, Вербицького, Лавровського і Воробкевича.

Се одиноке у нас периодичне видавництво приступило тепер до здійсненя сего діла і розпочало „Симфонїями“ М. Вербицького, котрі будуть появляти ся на переміну із найновішими творами сучасних композиторів.

М. Вербицький полишив около 10 прехороших творів оркестральних, названих нїм „Симфонїї“: всі вони спочивають в рукописах, і майже ніхто нічо про них не знає. — Тому зачалисьмо видавати наперед єї „Симфонїї“ в укладі фортепьяновім Дениса Січинського.

Щоби видавництво наше могло зрівнатись із перворядними європейскими музичними виданнями, перенесли ми єго з XXI-им випуском до фірми „Breitkopf u. Härtel“ в Липську, — і від тепер, всі музикалі там печатати будемо і то з руским і німецьким текстом, а німецької мови уживати мемо для того, щоб і ширший музикальний євіт з нашою музикою познакоMITи. — До тепер була ся музика немов би в оковах, а влекала її виключно лиш галицька і буковинська Русь і то дуже часто після неточних відписів.

Наша музика пре ся сама в ширший євіт, перед котрим має вона і чим похвалитись, та лиш средств єї до сего недостає. Приміром із ріжних сторін німецьких провінцій дістали ми похвальні листи з заохотою до дальшого видаваня творів нашої музики. І так позволимo собі навести кілька уступів з листу одного корреспондента (д-ра Бернарда Шарлітта) найбільшої і найпочитнішої фахової часописи, берлінської „Die Musik“, писаного до Дениса Січинського:

Він пише: Вископоважаний пане! Позвольте мені, яко співробітнику берлінської часописи висказати Вам, по причині незнакомости, на сій дорозі моє признанє за вашу збірку пісень незвичайно вдячну під кожним зглядом, а особливо зі зглядом на дискретну гармонізацію. За збірку „Szcze nie wmerła Ukraina“ позвольте мені передати найсердечнішу подяку, бо она справила мені хороші години своїми чудовими мєльодиями а і для кожного музикального любителя она є правдивими ласоцями.

Дальше пише він: Переповнений бажанєм як найширші музичні круги познакоMITи з ти-

Л. Лопатинського ПАРАЦЯ

комедія в 3 актах зі сльівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним ювіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерію тинів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії уполіжденім недотепог, але противно має нагоду носьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі зняма етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЙ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% оушту. Вислає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Лев Лопатинський.

Хмари-чари

ЖАРТИ й НЕЖАРТИ

ЗЛОЖЕНІ і ПЕРЕЛОЖЕНІ АВТОРОМ

для розривки і розваги читачів. Ся збірка становить другий том поезий і шток, про які можна те саме сказати, що про „Перли“.

Набути можна в Ставропільській книгарні.

ми мелодьями, які становлять для них правдиву terra incognita, а бодай звернути на них увагу того широкого загалу, я написав статью про ті пісні для окремого зошита нашого видавництва призначеного для музики східно-славянської п. з. „Musik der Russen“ а для ілюстрації того, що я там висказав, позволив собі навести кілька пісень з Вашої збірки.

На днях появилась вже у згаданой фірми в XXI-ім випуску нашого видавництва „VI-та Симфонія“ (про повну оркестру) М. Вербицкого, в фортепьяновім укладі Д. Стчинського, із прехорошою титуловою картою, на котрій видіє орнамент із народних вишивок і фотографія автора. Сей твір має 9 сторін нотного штиху великого формату, а ціна поодинокого примірника виносить лише 2 корони 50 сотиків. На сьмі місци признаємось, що найбільше боремось з недоборами касовими і ддятого удаємось до нашої жертволюбивой П. Т. Публяки, щоби зволила наші змагання поперти.

Сей так гарний твір музичний надаєсь як раз на дарунок сьвяточний і можна его набути будь в самім видавництві, будь по, всіх книгарнях.

Просимо купувати, а переконаєтесь, що твір сей і гарний на око і гарнійший змістом!

В комісову розпродаж даємо радо людям совісним.

Всі замовленя, письма і гроші просимо слати лише на адресу Евгена Якубовича, ц. к. учителя в Закладі карнім в Станиславові.

За „Видавництво музичне Станиславівського Бояна“:

Евген Якубович,
адміністратор.

Денис Стчинський,
артист. редактор.

Телеграми

з дня 27. грудня 1905.

Відень. Цісар вернув вчера вечером з Вальзе і поїхав до Шенбруну.

Баварскі князі Леопольд і Конрад переїхали вчера через Відень до Будапешту.

Міністер заграничних справ гр. Голуховский виїхав до Львова.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Токіо: До Севлю прибув російський дипломат, котрий має знова завести в Севлю російське посольство.

Танжер. Мароканський султан не згодив ся аби конференція в мароканській справі була в Мадриті замість в Альгезірас.

Пекин. Японські повновласники, котрі мали підписати хінсько-япанський договір, виїхали з Пекина до Тиватсіна. Отворенє манджурских міст для сьвітової торговлі наступить по опорожненю Манджуриї з війска російского і япанского.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клгр. 2 К. Від руского замовленя даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани 177(1-?)
почта в місци.

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Сонаяшній у Львові.

від 1. до 15. грудня 1905.

Нова сензацийна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленім білетом на фотелі, льожі і ряди крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьской Каварні.

Мутки і паперці **CORIEL** можна набувати в „Сонільскім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Що року герять хлопскі міліони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові (Ринок 10) одинокє руске Товариство асекурацийне обезпечєє будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 міліонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДН СТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при велїяких позичках в Банку краєвім, касах ошадности і касах сиротиньских.

ЧИСТИЙ ІСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЙ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпечєнє через агента; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не роблять. **Агенти „Дністра“** заробили вже провізві 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайче ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізю від сїх обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

„Дністер“ припоручили Преосьв. Епископскі Ординаряти.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

Приходять до Львова (головний дворець):		Відходять зі Львова (головний дворець):	
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави руской, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенціма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Белзці, Сокала, Любачева
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіч	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грїмалова, Гусятина, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева
3:45	з Стрия	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокала, Белзці, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенціма	7:30	до Рави руской
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемішля Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Сваля, Івана пустого, Гусятина	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава	11:10	Івана п., Скали, Гусятина, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12:45	до Самбора, Хирова, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:51	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
	на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грїмалова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
10:02	Чорткова, Заліщик, Івана п., Скали, Гусятина	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рїзняєть ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мин. часу львівского. — Нічні годивия від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавемана ч. 9.